

International Journal of Social Sciences

ISSN:2587-2591

DOI Number:<http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.23.24>

Volume 9/3

2025 p. 430-456

SANAT KÜTÜPHANELERİ DERNEKLERİ VE ART DOCUMENTATION DERGİSİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

ART LIBRARIES ASSOCIATIONS AND BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF ART DOCUMENTATION JOURNAL

Neslihan AKA*

Burcu Umut ZAN**

ÖZ

Sanatın oluşumu, tarih öncesi dönemlere kadar uzanan köklü bir geçmişe sahiptir ve insanlık tarihinin her evresinde farklı biçimlerde tezahür etmiştir. Zaman içinde, toplumsal, kültürel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak çeşitli sanat dalları ortaya çıkmış; bu dalların ürünleri olan sanat eserleri de biçimsel ve içeriksel olarak çeşitlenmiştir. Matbaanın icadıyla birlikte, özellikle basılı yayın üretiminde yaşanan artış, sanatla ilgili kitapların sayısında da belirgin bir yükselişe yol açmış; bu durum, sanat koleksiyonlarına yönelik ilginin artmasına katkı sağlamıştır. Sanatla ilgili bilgi kaynaklarının sistematik bir biçimde düzenlenmesi, korunması, erişime sunulması ve araştırmacılar ile sanatseverlere ulaştırılması ihtiyacı ise zamanla ayrı bir uzmanlık alanının doğmasına zemin hazırlamış ve bu bağlamda sanat kütüphaneciliği, kütüphanecilik disiplininin özel bir alanı olarak gelişim göstermiştir. Sanat alanında araştırma yapan kullanıcıların ihtiyaçlarına yönelik sanat odaklı bilgi hizmetlerinin sunulabilmesi, sanat kütüphanelerinin ve sanat kütüphaneciliğinin öneminin anlaşılmasıyla mümkün olmuştur. Bu farkındalık doğrultusunda, farklı ülkelerde çeşitli mesleki dernekler kurulmuş; bu dernekler bünyesinde resmi bültenler ile farklı kategorilerde yayın organları ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, sanat alanında araştırma yapan kullanıcılar için sanat kütüphaneciliği ve sanat kütüphane derneklerine ilişkin genel bir çerçeve sunmak ve Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (ARLIS/NA) tarafından yayımlanan, sanat kütüphaneciliği alanında öncü süreli yayınlardan biri olan *Art Documentation* dergisinin bibliyometrik verilerini analiz etmektir. Araştırma sorularının yanıtlanabilmesi amacıyla bibliyometrik yöntem kullanılmıştır. Söz konusu analiz kapsamında, dergi içeriğindeki yayınlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi, derginin atıf potansiyelinin ortaya konulması ile

* Kütüphaneci, Fırat Üniversitesi; Doktora öğrencisi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, E-mail: neslihanaka70@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2689-9563, Elazığ, Türkiye.

** Prof. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Bilgi Yönetimi ve Teknolojisi Anabilim Dalı, E-mail: burcumut@gmail.com , ORCID: 0000-0002-6249-3061, Çankırı, Türkiye.

birlikte entelektüel yapısını oluşturan önde gelen yazarların ve temel konu alanlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu çalışmanın amacı, sanat alanında araştırma yapan kullanıcılar için sanat kütüphaneciliği ve sanat kütüphane derneklerine ilişkin genel bir çerçeve sunmak ve Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (ARLIS/NA) tarafından yayımlanan, sanat kütüphaneciliği alanında öncü süreli yayınlardan biri olan *Art Documentation* dergisinin bibliyometrik verilerini analiz etmektir. Analiz kapsamında, dergi içeriğindeki yayınlar arasındaki ilişkilerin incelenmesi, derginin atıf potansiyelinin ortaya konulması ile birlikte entelektüel yapısını oluşturan önde gelen yazarların ve temel konu alanlarının belirlenmesi hedeflenmektedir. Çalışma sonucunda, derginin yıllık yayın sayısında belirgin bir dalgalanma olmadığı, ancak atıf sayılarında özellikle 2013 yılından itibaren artış yaşandığı belirlenmiştir. Açık erişim makalelerin daha fazla atıf aldığı gözlemlenmiştir. Dergide yayımlanan çalışmaların anahtar kelimeleri, sanat tarihi, müze, sergi, galeri, mimarlık ve görsel okuryazarlık gibi çeşitli sanat disiplinlerini kapsamakta olup, sanat kütüphaneciliği alanının çok boyutlu yapısını yansıtmaktadır. Elde edilen bulguların, sanat kütüphaneleri kullanıcılarına ve bu alanda araştırma yapacak bilim insanlarına yol gösterici nitelikte olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Sanat Kütüphaneleri, Sanat Kütüphaneciliği, Sanat Kütüphane Dernekleri, Art Documentation, Bibliyometrik Analiz*

ABSTRACT

The formation of art has a deep-rooted history dating back to prehistoric times and has manifested in different forms throughout human history. Over time, various branches of art have emerged in parallel with social, cultural, and technological developments; the artworks, which are products of these branches, have also diversified in form and content. With the invention of the printing press, the increase in printed publication production led to a significant rise in the number of art-related books; this situation contributed to the growing interest in art collections. The need for systematic organization, preservation, and provision of access to art-related information sources, as well as their dissemination to researchers and art enthusiasts, has gradually paved the way for the emergence of a separate field of expertise. In this context, art librarianship has developed as a specialized area within the discipline of library science. The ability to provide art-focused information services tailored to the needs of users conducting research in the field of art has become possible through the recognition of the importance of art libraries and art librarianship. In line with this awareness, various professional associations have been established in different countries; within these associations, official bulletins and publication organs in different categories have emerged. The aim of this study is to provide a general framework on art librarianship and art library associations for users conducting research in the field of art, and to analyse the bibliometric data of the *Art Documentation* journal, which is published by the Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA) and is one of the leading periodicals in the field of art librarianship. Bibliometric methods were used to answer the research questions. Within the scope of this analysis, the aim is to examine the relationships between publications in the journal content, reveal the citation potential of the journal, and identify the leading authors and main subject areas that form its intellectual structure. The purpose of this study is to provide a general framework for art librarianship and art library associations for users conducting research in the field of art, and to analyse the bibliometric data of the *Art Documentation* journal, which is published by the Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA) and is one of the leading periodicals in the field of art librarianship. The analysis aims to examine the relationships between publications in the journal content, reveal the citation potential of the journal, and

identify the leading authors and main subject areas that form its intellectual structure. The study results indicate that there was no significant fluctuation in the journal's annual publication numbers, but there was an increase in citation counts, especially from 2013 onwards. It was observed that open access articles received more citations. The keywords of the studies published in the journal cover various art disciplines such as art history, museum, exhibition, gallery, architecture, and visual literacy, reflecting the multidimensional nature of the field of art librarianship. It is considered that the findings obtained will be guiding for art library users and researchers in this field.

Keywords: *Art Libraries, Art Librarianship, Art Library Associations, Art Documentation, Bibliometric Analysis*

1.Giriş

Tolstoy’a göre sanat; “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu kendinde canlandırdıktan sonra aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk veya kelimelerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır” (Sigura, 2014). Ansikolpedik bir bakış açısı ile tanımlamak gerekirse sanat; “başkalarıyla paylaşılabilir estetik nesnelerin, ortamların veya deneyimlerin yaratılmasında beceri veya hayal gücünü kullanan ifade biçimleridir” (Britannica, 2024). İnsanın düşünce ve duygularını bu farklı biçimler ile yansıtmayı farklı sanat eserlerinin ortaya çıkmasına ve sanatın farklı dallara ayrılmasına sebep olmuştur. Sanatın geleneksel kategorileri arasında görsel sanatlar (resim, çizim, vb.), grafik sanatlar (resim, çizim, tasarım ve düz yüzeylerde ifade edilen diğer formlar), plastik sanatlar (heykel, modelleme), dekoratif sanatlar (mine işi, mobilya tasarımı, mozaik vb.), sahne sanatları (tiyatro, dans, müzik), edebiyat (şiir, drama, öykü vb.), müzik (beste olarak) ve mimari (genellikle iç tasarım dâhil) yer almaktadır. Sanat eseri, «Yaratıcılık ve ustalık sonucu ortaya çıkan üstün ve değerli eserlerdir (TDK, 2024).

Matbaanın icadı ve gelişimi ile basılı yayın sayılarındaki yukarı yönlü ivmeye paralel olarak sanat alanı ile ilgili kitaplarda da artış görülmüştür. Sanat alanında artan bilgi kaynakları ile sanat koleksiyonlarına ilgi de artmıştır (Aydınöz, 2019: 63). Artan sanat koleksiyonlarının düzenlenmesi, yönetilmesi ve ilgili kişilere ulaştırılması da bir uzmanlık alanı gerektirmektedir. Bu bağlamda ele alınan uzmanlık alanı “sanat kütüphaneciliği” olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat kütüphaneciliği, “görsel sanatlar, sanat tarihi, mimarlık ve benzeri alanlardaki akademik geçmişleri, kütüphane bilimi ve bilgi yönetimi alanında ileri bir dereceyle birleştiren bir meslektir” (Wayne, 2017). Sanat alanındaki özel kullanıcı gruplarının bilgi ihtiyaçlarının belirlenmesi, karşılanması ve spesifik hizmetler sunulabilmesi için sanat kütüphaneciliği son derece önemli olarak görülmektedir. Sanat dallarına göre farklılık gösteren koleksiyon ve kullanıcılar ele alındığında sanat kütüphanelerini oluşturan bileşenleri; kütüphane koleksiyonu, kütüphane kullanıcıları ve kütüphaneciler (sanat bilgisi uzmanı) olmak üzere üç başlıkta değerlendirmek mümkündür. Sanat kütüphanecilerinin kütüphane ve bilgi bilimi alanı yanı sıra sanat alanında da uzman kişiler olması, sanat kütüphanelerinde daha nitelikli hizmet sunumu ve kullanıcı

memnuniyeti için oldukça önem arz etmektedir. Sanat kütüphanecileri, görsel sanatlar araştırmacılarının, sanat ve tasarım öğretmenlerinin ve öğrencilerinin, küratörlerin, sanata ilgi duyan genel halkın araştırmalarını yapmak, çalışmalarını sürdürmek için ihtiyaç duydukları uzman bilgi ve kaynaklara erişim sağlamalarında yardımcı olarak önemli bir rol oynamaktadır. Sanat kütüphanecileri mimari ve tasarım, görsel sanatlarla ilgili materyalleri toplar, düzenler ve erişilebilir hale getirir. Sanat kütüphane materyalleri dijital kaynaklar, DVD'ler/videolar, grafik materyaller, slaytlar ve sanatçı kitapları olabileceği gibi daha geleneksel kitaplar ve dergileri de içermektedir. (Art Libraries Society UK & Ireland, 2025b).

Sanat kütüphanecilerinin ve sanat kütüphanelerinin ilgili kurum ve dernekler ile işbirliği yapabilmesi, ilgili alanda konferanslar ve farklı etkinliklerin düzenlenmesi, sanat alanı araştırmacıları ve kütüphanecilerinin bir araya getirilmesi ve fikir alışverişinde bulunulması, mesleki ağın genişletilmesi gibi birçok nedenler ile sanat kütüphane dernekleri kurulmaya başlamış ve resmi bültenleri, dergileri yayın hayatına başlamıştır. Sanat kütüphane dernek üyelerine bakıldığında genellikle farklı kategorilerde sanat ve mimarlık kütüphanecileri, sanatçılar, küratörler, görsel kaynak profesyonelleri, yayıncılar, eğitimciler, kitapçılar ve sanat bilgi yönetimiyle ilgilenen ve sanata ilgi duyan diğer kişiler yer almaktadır. Farklı alanlardan üyeler için dernek web sayfalarında faydalı bilgiler, rehberler yer almaktadır.

Örneğin ARLIS UK & Ireland (Art Libraries Society) web sayfasında “İngiltere ve İrlanda Sanat Kütüphaneleri Listesi” yayınlanmaktadır. Farklı şehirlerdeki üye kütüphaneler ve müzelerin isimleri, adresleri ve web sayfalarının linkleri bu listede yer almaktadır. İlgili listede yer alan bilgiler, sanat alanı araştırmacıları için son derece faydalı bir rehber niteliğindedir. Araştırmacıların gerek fiziksel olarak sanat kütüphane ve müzeleri ziyaret edebilmeleri, gerekse web sayfalarını inceleyerek araştırma yapabilmeleri açısından önemli bilgiler sunmaktadır. Rehberlerin yanı sıra derneklerin resmi bültenleri, dergileri de hem araştırma yapabilmek için hem de sanat alanı araştırmacılarının yayınlarının dergilerde yer alması ve doğrudan ilgili kişilerce erişilebilir olması açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada sanat kütüphane dernekleri ve resmi bültenleri genel hatlarıyla ele alınmaktadır. Ayrıca Web of Science veri tabanında indekslenen Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (ARLIS/NA) resmi bülteni olan “Art Documentation” dergisinin bibliyometrik analiz verileri incelenmiştir. Böylece sanat alanı araştırmacıları ve sanat kütüphanecileri için yararlı bilgiler sunulmaktadır.

1.1. Çalışmanın Kapsamı, Amacı ve Araştırma Soruları

Bu çalışmanın amacı, sanat kütüphaneciliği alanı ile bu alanda faaliyet gösteren mesleki dernekler hakkında genel bir çerçeve sunmak ve Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (ARLIS/NA) tarafından yayımlanan *Art Documentation* dergisinin bibliyometrik analizini gerçekleştirmektir. Dolayısıyla çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde "Sanat Kütüphaneciliği ve Sanat Kütüphaneleri/Kütüphanecileri

Dernekleri" başlıklı bölüm kapsamında; sanat kütüphanelerinin koleksiyon çeşitliliği, kullanıcı grupları ve sanat kütüphanecilerinin taşıması gereken uzmanlıklar ve yetkinlikleri detaylandırılmaktadır. Ayrıca, sanat kütüphaneciliğinin gelişimine katkı sağlayan önemli ulusal ve uluslararası mesleki dernekleri ve bu derneklerin yayınlarını ve faaliyetlerini tanıtılmaktadır.

Çalışmanın ikinci bölümü kapsamında, derginin yayınları arasındaki ilişkiler incelenmiş; atıf potansiyeli, öne çıkan yazarlar, kurumlar ve temalar belirlenerek derginin entelektüel yapısı ortaya konulmuştur. Bibliyometrik analiz sürecinde, özellikle anahtar kelime dağılımları, ortak atıf ağları ve yayın eğilimleri üzerinden derginin sanat kütüphaneciliği literatüründeki yeri değerlendirilmiştir. Elde edilen bulguların, sanat kütüphaneleri kullanıcıları ile bu alanda yayın yapmayı hedefleyen araştırmacılar için yol gösterici nitelikte olması beklenmektedir. Çalışma kapsamında aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Derginin yayın ve atıf sayısı dağılımı nasıl şekillenmektedir?
2. Araştırma alanının mevcut entelektüel yapısını şekillendiren başlıca ülkeler, yazarlar ve kaynaklar nelerdir?
3. Alanın entelektüel eğilimleri hangi yönlerde gelişmektedir ve benzer çalışmalar hangi tematik kümeler altında sınıflandırılmaktadır?

Bu sorular aracılığıyla, Art Documentation dergisinin yalnızca yayın çıktıları açısından değil, aynı zamanda sanat kütüphaneciliği disiplinine katkı sağlayan yapısal ve kavramsal yönleriyle de kapsamlı biçimde değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

1.2. Sınırlılıklar

Bu kapsamda çalışmaya ait sınırlılıkları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Çalışma, yalnızca Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (ARLIS/NA) tarafından yayımlanan "Art Documentation" dergisinin bibliyometrik verilerini analiz etmekle sınırlıdır.
- Bibliyometrik analiz sürecinde, özellikle anahtar kelime dağılımları, ortak atıf ağları ve yayın eğilimleri üzerinden derginin sanat kütüphaneciliği literatüründeki yeri değerlendirilmiştir.

2.Sanat Kütüphaneciliği ve Sanat Kütüphaneleri/Kütüphanecileri Dernekleri,

2.1.Sanat Kütüphaneleri, Kütüphanecileri ve Kullanıcıları

Sanat Kütüphaneleri, güzel sanatlar, uygulamalı sanatlar, tasarım ve mimarlık da dâhil olmak üzere görsel sanatlara yönelik her türlü metinsel ve görsel belgeleme formatıyla ilgilenen kütüphanelerdir (IFLA Art Libraries Section (ARTLIB), 2025). Yukarıda verilen tanımlamalardan yola çıkarak sanat kütüphanelerine ait koleksiyonların materyal çeşitliliği

açısından oldukça zengin olduğunu belirtmek yerinde olacaktır. Sanat kütüphanelerinde bazı koleksiyonlar araştırma kütüphane koleksiyonları ile benzerlik gösterse de alansal bağlamda daha çok spesifik koleksiyonlar mevcuttur. Kitaplar, süreli yayınlar, referans kaynakları, sanatçı kitapları, efemeralar, sergi katalogları, sergi davetiyeleri, sergi katalog broşürleri, sergi basın bültenleri, afişler, gazete kupürleri, bilet ve broşürler, notalar, müzik aletleri, fotoğraflar ve çeşitli formatlarda görsel materyaller sanat kütüphanelerinin zengin koleksiyonları arasında yer almaktadır (Aydınöz, 2019: 68). Bu koleksiyonun kütüphanelerde bulunma sebebi elbette sanat kütüphanesi kullanıcıları içindir. Kütüphane kullanıcıları, kütüphanede verilen bilgi hizmetlerinden ve kütüphane koleksiyonundan yararlanan kişilerdir (Yılmaz, 2004). Genel olarak sanat kütüphane kullanıcıları da, sanat üretenler/yaratanlar ve sanat ile ilgili kişilerdir (Akt. Lotts, 2020).

Wolfgang M. Freitag’a göre sanat kütüphane kullanıcıları 3 grupta ele alınabilir.

1. grup: (Profesyoneller): Sanat tarihçileri, genel tarihçiler, üniversite öğrencileri (sanat ile ilgili bölüm öğrencileri), müze ilgilileri, sanatçılar ve sanat eğitimcileri,
2. grup: Kolej, sanat okulu ve lise öğrencileri,
3. grup: Koleksiyoncular ve sanat hakkında dergiler, magazinler okuyup daha fazla bilgi almak isteyen kullanıcıları (Akt. Walker, 1978: 172).

Yukarıda sunulan kullanıcı gruplarının dışında özel kullanıcı gruplarının olduğu da unutulmamalıdır. Örneğin temel kullanıcıların yanı sıra kütüphanelerinin ilişkili olduğu kurumlarda çalışan araştırmacılar ve sanatla farklı bağlantıları olan gruplar (sanat tüccarları, mezat ve müzayede ile ilgilenenler, vb.) sanat kütüphanelerinin ikincil kullanıcıları olarak kabul edilmektedir (Smithsonian Institution, 2007: 5).

Sanat kütüphanelerinde verilen hizmet kalitesinden, kullanıcı memnuniyetine, koleksiyon seçiminden, kaynakların değerlendirilmesine pek çok konuda sanat kütüphanelerini ayakta tutan sanat kütüphanecileridir. Sanat kütüphanecisi (sanat bilgisi uzmanı), görsel sanatlar, tasarım, mimari ve ilgili konulardaki bilgileri düzenleme ve bu bilgilere erişim sağlama konusunda uzman kütüphaneci veya görsel kaynaklar küratörü olarak tanımlanmaktadır (ARLIS/NA, 2017). Sanat kütüphanecisini diğer kütüphanecilerden farklı kılan özelliği, ilgilendikleri materyallerin formatları ve türleridir (Lucker, 2008:163).

Lotts, (2020), yirmi birinci yüzyılda hizmet veren iyi bir sanat kütüphanecisinin pek çok şapkasının olması gerektiğini vurgulayarak sanat kütüphanecilerinin beceri çeşitliğinin geleneksel kütüphanecilerin sorumluluk ve becerilerinin ötesinde olduğunu belirtmektedir. Lotts sanat kütüphanecilerinin özelliklerini tanımlarken; “Koleksiyoncu, küratör, donanım uzmanı, programcı, araştırmacı, sosyal medya yöneticisi, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen, teknoloji uzmanı, yazarlık” terimlerini kullanmakta, ayrıca sanat kütüphanecilerinin bu özellikleri içselleştirebilmesi için sanat yapmasının da önemli olduğu vurgulanmaktadır. Başka bir ifadeyle, sanat kütüphanecilerin sanat, mimarlık, tasarım ve diğer ilgili sanat

alanlarında geniş bir konu bilgisine sahip olmaları beklenmektedir. Sanat kütüphanecilerinden beklenen özelliklerden bazıları şu şekilde sıralanabilir (ARLIS/NA, 2017):

- Önemli sanat akımları ve dönemleri hakkında bilgi sahibi olmak,
- Sanat alanındaki güncel trendleri takip etmek,
- Sanat alanında kullanılan medya, teknik ve malzemeler hakkında temel bilgilere sahip olmak,
- Sanatçılar ve mimarlar tarafından yaygın olarak kullanılan terminolojiye hakim olmak,
- Basılı ve dijital sanat koleksiyonlarını yönetecek, geliştirecek ve iyileştirecek bilgi ve donanımına sahip olmak,
- Sanatla ilgili materyalleri kataloglama yetkinliğine sahip olmak,
- Organizasyon ve yönetim konusunda yetkinliğe sahip olmak,
- Kurumun misyonu ve kullanıcıların ihtiyaçları doğrultusunda hizmet politikaları ve programları hazırlama yetkinliğine sahip olmak,
- Sanat kütüphaneleri ile ilgili profesyonel işbirliklerini destekleyecek yetkinliğe sahip olmak,

Lucker (2008:163) sanat kütüphanecilerinin çalışma alanlarına odaklanırken kütüphaneleri; sanat müzesi kütüphaneleri, akademik (üniversite) sanat kütüphaneleri ve sanat okulu kütüphaneleri olmak üzere üç grupta toplamaktadır. Ancak bu çalışma alanları sadece kütüphaneler ile sınırlı değildir. Çağdaş sanat kütüphanecilerinin çalışma alanları; üniversite kütüphaneleri, halk kütüphaneleri, sanat müzeleri ve araştırma enstitüleri, sanat ve mimarlık bölümleri, arşiv depoları, hükümet ajansları ve sanat ve tasarım okulları, mimarlık ve tasarım firmaları gibi alanlar ve bunlarla sınırlı olmayan pek çok alanda çeşitlilik göstermektedir (ARLIS/NA,2017).

2.2. Sanat Kütüphaneleri/Kütüphanecileri Dernekleri

Sanat alanındaki basılı koleksiyonların sayısının ve çeşitliliğinin artması, sanat kütüphanelerinin ve kütüphanecilerinin öneminin fark edilmesine ve bu farkındalığa sahip ülkelerde çeşitli meslek birliklerinin ve örgütlerinin kurulmasına yol açmıştır. Sanat Kütüphaneciliği Örgütlenmesinin zaman çizelgesi Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Sanat Kütüphanecileri Organizasyonları Zaman Çizelgesi

Kuruluş Yılı	Sanat Kütüphanecileri Organizasyonları Zaman Çizelgesi
1959	An Art subsection /Association of College and Research Libraries (ACRL)
1969	Art libraries Society of UK & Ireland (ArLis UK & Ireland)
1972	Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA)
1975	The Arts Libraries Society of Australia & New Zeland
1977	The Art Libraries Round Table / Federation of Library Assosciations and Institutions (IFLA)
1989	The Japan Art Documentation Society (JADS)
1996	The Art Libraries Society of the Netherlands

Kaynak: Lotts, 2020: 288

Sanat kütüphaneleri dernekleri, sanat kütüphanecilerinin işbirliği, daha iyi iletişim ve fikirler, projeler ve programlar için bir organizasyona ihtiyaç duymaları nedeniyle kurulmuştur. Sanat Kütüphaneciliği organizasyonlarının gelişimine baktığımızda ilk olarak 1940 yılında kurulan Association of College and Research Libraries (ACRL)'nin 15 farklı alt çalışma bölümünden biri olan Kolej ve Araştırma Kütüphaneleri Derneği Sanat Bölümü (ACRL ARTS Section), 1959'da konu uzmanlığı altında kurulmuştur. ACRL ARTS Section, kütüphaneciler ile görsel ve sahne sanatlarında çalışan veya bu alanlarla ilgilenen diğer araştırmacılar arasında öğrenme ve kaynak paylaşımı için bir forum sağlamaktadır. Birçok sanat kütüphanecisi, aynı zamanda Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği, Tiyatro Kütüphanesi Derneği, Müzik Kütüphanesi Derneği gibi diğer mesleki kuruluşlara üyedir. Bölüm üyelerinin ilgisini çekebilecek içerikleri kapsayan sanat haber bülteni (Arts Newsletter), üyelerin ve konferans katılımcılarının şehirlerinde ya da çevre yerlerde sanat ile ilgili mekânları ve sanatsal etkinlikleri bulmalarını kolaylaştıracak sanat rehberi (ArtsGuide) bölüm üyeleri ve ortakları tarafından altı ayda bir hazırlanmakta ve web sayfasında erişime sunulmaktadır. Sanat üyeleri yayınları başlığı altında üyelerin yayınlarından oluşan bibliyografya yer almaktadır (ACRL Arts, 2025).

1969'da Birleşik Krallık ve İrlanda Sanat Kütüphanecileri Derneği (Art libraries Society of UK & Ireland) kuruldu ve Trevor Fawcett tarafından yönetildi. ARLIS/UK & Ireland, sanat kütüphaneleri, kütüphaneciler ve farklı sanat alanları ile ilgili diğer kişi ve kurumları bir araya getiren bir üyelik topluluğudur. ARLIS/UK & Ireland, mesleki hizmet ve etkinlikleri, en iyi uygulamaları duyurmak ve ilgili araştırmacılar ile paylaşmak için farklı etkinlikler, ziyaretler, konferanslar düzenlemektedir. Gerek web üzerinden, gerekse online ve yüz yüze etkinlikler aracılığı ile sanat kütüphaneciliği alanında çalışmalar yürütülmektedir. ARLIS üyeleri ve diğer birçok ilgili paydaşları iletişim kurmak ve iş fırsatlarını paylaşmak için bir JISC Mail listesi kullanmaktadır. ARLIS Güney Batı, kataloglama ve sınıflama, konferans çalışma grubu, mesleki gelişim komitesi gibi farklı kategorilerde alt çalışma grupları ile grupların amacına uygun etkinlikler ve konferanslar

düzenlenmektedir “İngiltere ve İrlanda Sanat Kütüphaneleri Listesi” (<https://arlis.net/wp-content/uploads/2024/07/ARLIS-List-of-Libraries-by-region.pdf>) arlis.net web sayfası üzerinden yayınlanmaktadır. Farklı şehirlerdeki üye kütüphaneler ve müzelerin isimleri, adresleri ve web sayfalarının linkleri bu listede yer almaktadır. İlgili listede yer alan bilgiler, sanat alanı araştırmacıları için son derece faydalı bir rehber niteliğindedir (Art Libraries Society UK & Ireland, 2025a). Art libraries Society of UK & Ireland resmi bülteni olan Art Libraries Journal (ALJ), Cambridge University Press (CUP) tarafından Art Libraries Society (ARLIS) UK & Ireland adına üç ayda bir yayınlanmaktadır. 1976 yılında ilk sayısından günümüze kadar olan içerikler Cambridge Core aracılığıyla çevrimiçi olarak araştırmacılara sunulmaktadır. (Art Libraries Journal (ALJ), 2025).

1972’de Kuzey Amerika Sanat Kütüphanecileri Derneği ((Art Libraries Society of North America) (ARLIS/NA)) Judith Hoffberg'in girişimiyle kuruldu. 1969 yılında kurulan Birleşik Krallık ve İrlanda'da kurulan Sanat Kütüphaneleri Topluluğundan (ARLIS UK & Ireland: the Art Libraries Society) esinlenilmiştir. Yaklaşık 1.500 kişiden oluşan mimarlık ve sanat kütüphanecileri, görsel kaynak profesyonelleri, sanatçılar, küratörler, eğitimciler, yayıncılar ve görsel sanatlarla ilgilenen diğer kişiler bu topluluğun üyelerini oluşturmaktadır. Görüldüğü üzere sadece sanat kütüphanecilerinin değil, çok farklı kesimlerin de üye olduğu dernek, geniş bir yelpazede programlar ve hizmetler sunmaktadır. Ayrıca bilginin paylaşımı ve yayılması, üyelerin ilgisini çeken konuların tartışılmasına yönelik elektronik bir forumu (ARLIS-L) vardır. Dernek üyeleri aynı zamanda ürettikleri makale ve kitaplar aracılığı ile sanat alanında literatüre katkıda bulunurlar. Genellikle bu literatür katkıları “ARLIS/NA Yayınları” aracılığı ile sağlanmaktadır. ARLIS/NA yayınları şu şekildedir:

- Art Documentation: Journal of the Art Libraries Society of North America
- ARLIS/NA Reviews
- Digital Art History Directory
- Multimedia & Technology Reviews
- ARLIS/NA Research & Reports
- Notable Graphic Novels Review
- Proposals & Guidelines
- Library Exhibitions Review (ARLIS/NA, 2023).

“Art Documentation” dergisi Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA))’nin 1982 yılından bu yana resmi bülteni olarak yayımlanmaktadır. 1996 yılından bu yana yılda iki kez ((ilkbahar (Mayıs) ve sonbahar (Ekim)) yayımlanan “Art Documentation”, University of Chicago Press tarafından yayınlanmaktadır. Dergi, sanat eleştirisi, sanat tarihi, arkeoloji, mimarlık tarihi ve benzeri alanlarda çalışan kütüphanecilerin ilgi duyduğu konuları ele alan hakemli bir dergidir. (Art Documentation, 2024).

1975'te Avustralya ve Yeni Zelanda Sanat Kütüphaneleri Derneği (Arts Libraries Society of Australia & New Zealand (Arlis/ANZ)) kuruldu. Arlis/ANZ, Yükseköğretim ve eğitim kurumları, kamu kütüphaneleri, müzeler, sanat galerileri ve diğer sanat organizasyonlarındaki sanat alanı çalışanları arasında iş birliği ve bilgi paylaşımı yapmaktadır. Üyeler arasında farklı kategorilerde sanat ve mimarlık kütüphanecileri, sanatçılar, küratörler, görsel kaynak profesyonelleri, yayıncılar, eğitimciler, kitapçılar ve sanat bilgi yönetimiyle ilgilenen ve sanata ilgi duyan diğer kişiler yer almaktadır. Arlis/ANZ tarafından, sanat kütüphanecileri topluluğu ve sanat alanı araştırmacılarını bir araya getiren iki yılda bir konferanslar düzenlenmektedir. Bireysel ve kurumsal olarak üyelik yapılabilir (Arts Libraries Society of Australia & New Zealand (Arlis/ANZ), 2025)

1977'de Uluslararası Kütüphaneler Dernekleri Federasyonu ((International Federation of Library Associations and Institutions) (IFLA)) aracılığıyla Sanat Kütüphaneleri Bölümü (Art Libraries Section (ARTLIB)) kuruldu. 1927 yılında kurulan ve 150 ülkeden üyeye sahip olan IFLA, gönüllü uzmanlardan oluşan yaklaşık 90 farklı alt çalışma grubu ile faaliyetler yürütmektedir (IFLA, 2025). Bu alt çalışma gruplarından biri de Sanat Kütüphaneleri Bölümüdür (Art Libraries Section (ARTLIB)). ARTLIB, güzel sanatlar, tasarım ve mimarlık, uygulamalı sanatlar da dahil olmak üzere görsel sanatlar için bütün formatlarda metinsel ve görsel dokümantasyonla ilgilenen kütüphaneleri ve kuruluşları temsil etmektedir. ARTLIB, sanat kütüphaneleri, müze kütüphaneleri, bağımsız araştırma kütüphaneleri, hükümet daireleri ve kurumları, eğitim kurumlarına bağlı sanat kütüphaneleri, kolej, halk ve üniversite kütüphaneleri bünyesindeki sanat bölümleri, kültür merkezlerindeki kütüphaneler ve diğer sanat bilgisi koleksiyonlarının kullanıcıları için bu konularla ilgili bilgilere erişim sağlamayı ve sanat alanı etkinlikleri yapmayı amaçlamaktadır (IFLA Art Libraries Section (ARTLIB), 2025).

1989'da Japonya Sanat Dokümantasyon Derneği ((Japan Art Documentation Society)(JADS)) kuruldu. Kütüphaneler ve müzeler gibi geleneksel çerçevelerin sınırlarını aşan, meslekler arası bir çalışma grubu olarak tanımlanabilen JADS, kütüphaneciler, sanat tarihi öğrencileri, küratörler, bilgisayar uzmanları, medya temsilcileri vb. dâhil olmak üzere yaklaşık 300 üyeye ve Japan Art Documentation Society Haber Bülteni (üç ayda bir), Japan Art Documentation Society Bülteni (yıllık) ve Üyeler Rehberi dâhil olmak üzere yayınlara sahiptir. JADS, yıllık konferanslar ve toplantılar düzenlemekte ve web sayfası üzerinden ilgili bilgilere erişim sağlanmaktadır. JADS kapsamında Müze Kütüphaneleri (Museum Libraries), Dijital Arşiv Salonu (Digital Archive Salon) ve JADS Arşivleri ve Arşiv Yöntemleri (JADS Archives and Archival Methods) olmak üzere üç özel ilgi grubu (Special Interests Group)(SIG) bulunmaktadır. Üyeler temel ilgi alanlarına göre Özel İlgi Grubu (SIG) çalışmaları yapmaktadır. JADS'ın resmi bülteni "The Bulletin of Japan Art Documentation Society"dır. Üç ayda bir yayınlanan bültenin ilk sayısından (1992) bu yana önceki çıkan sayıları J-STAGE (Japonya Bilim ve Teknoloji Ajansı tarafından yönetilen bir e-Dergi platformu) aracılığıyla açık erişim olarak sunulmaktadır (Japan Art Documentation Society (JADS), 2025).

3. Yöntem

Bu çalışmada mevcut araştırma sorularının yanıtlanabilmesi için bibliyometrik yöntem kullanılmıştır. Bibliyometri; bir disiplinin doğası ve gelişiminin gidişatına dair süreçleri izleyebilmek için ilgili bibliyografik verinin çeşitli yönlerden sayımı ve analizinin yapılması işlemi olarak tanımlanmaktadır (Pritchard, 1969: 348-349; Block & Fisch, 2020:308). Bibliyometrik analiz, büyük hacimli verileri analiz etmek için kullanılan doğru bir yöntemdir. Dolayısıyla bir biyometrik yöntem disiplinler arası araştırma alanlarından biri olarak gelişim kaydetmiştir (Glanzel, 2003: 5). Bu çalışmada tanımlayıcı ve değerlendirici bibliyometrik analizler ile; Art Documentation dergisi yayınları arasındaki ilişkiler belirlenerek, mevcut desenlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda dergide yer alan yayınların dağılımı, yönelimi ve ilişkisel yapısı analiz edilmiştir.

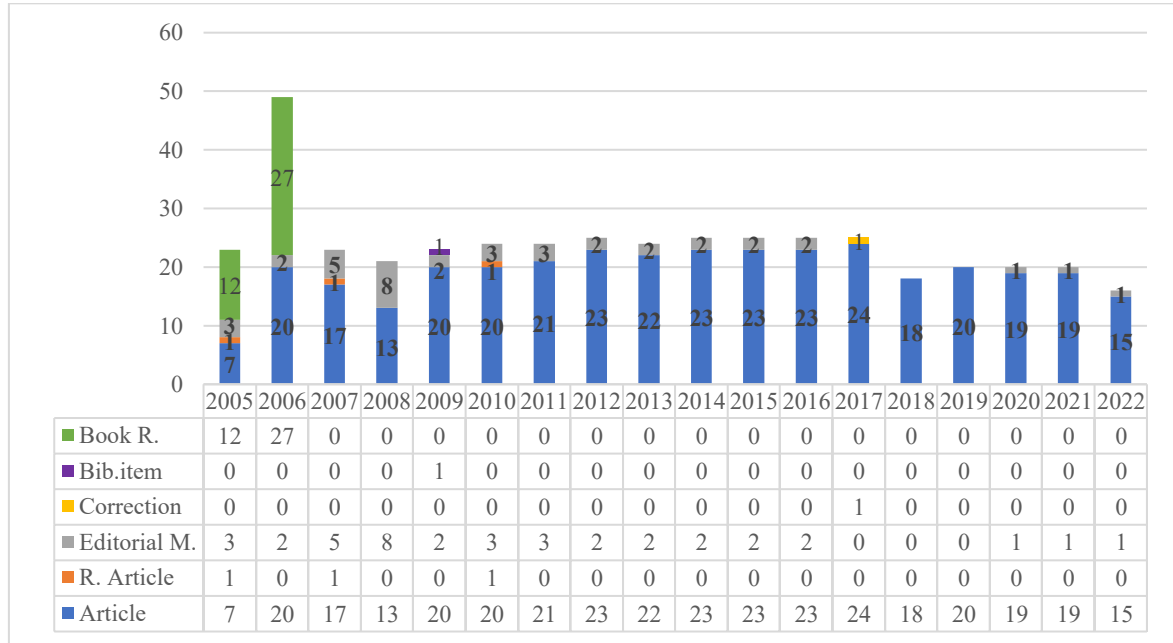
Bibliyometrik analizler farklı disiplinler ve/veya alt disiplinler içerisinde konu bazında yapılabileceği gibi (Farooq, vd. 2021; Merigó ve Yang, 2017), kurum, kuruluş veya coğrafi bölgeler içerisindeki bilimsel çıktıları değerlendirmek için de yapılabilir (Bonilla, Merigó ve Torres-Abad, 2015; Dzikowski, 2018). Bibliyometrik analizler için kullanıla gelen bir diğer çalışma alanı da dergilerin derinlemesine bibliyometrik analizleridir. Dergi bazında yapılan bibliyometrik çalışmalar incelendiğinde farklı disiplinlerden birçok çalışmayı görebilmekteyiz (Corrales, Reyes ve Fornaris, 2016; Gaviria- Marin, Merigo ve Popa, 2018; Donthu, Kumar ve Pattnaik, 2020; Abdi, Idris, Alguliyev ve Aliguliyev, 2018; Martínez-López, Merigó, Valenzuela-Fernández, & Nicolás, 2018; Yu, Xu, & Antuchevičienė, 2019; Farrukh, Meng, Raza, & Tahir, 2020). Bibliyometrik analizler, belirli bir yılda yayınlanan makale sayısını, yazar sayısını, işbirliği sayısını belirlemek gibi tanımlayıcı olabileceği gibi, bir makalenin sonraki araştırmaları nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla değerlendirici de olabilir. Değerlendirici bibliyometrik analizler, bilimsel yayınların bibliyografyalarının matematiksel yöntemler kullanılarak değerlendirilmesine dayanır. Atıf analizi olarak adlandırılan bu yöntemler, atıfların sıklığını ve örüntülerini ortaya koyarak bir makalenin zaman içinde kendisinden sonra üretilen makaleleri nasıl etkilediğinin tanımlanmasını sağlar (McBurney ve Novak, 2002). Değerlendirici nitelikteki bibliyometrik analizlerde, özellikle ortak atıf (co-citation) ve bibliyografik eşleştirme (bibliographic coupling) yöntemleri aracılığıyla yayınların referans listeleri üzerinden ilişkisel değerlendirmelerin yapılması beklenmektedir (Gaviria-Marin, Merigó ve Popa, 2018; Martínez-López, Merigó, Valenzuela-Fernández ve Nicolás, 2018). Bununla birlikte, literatürde, dergilere yönelik gerçekleştirilen bibliyometrik analizlerin büyük ölçüde tanımlayıcı nitelikte olduğu dikkat çekmektedir (Fu ve Ho, 2015; Abdi, Idris, Alguliyev ve Aliguliyev, 2018).

Bu bağlamda, benzer bir yaklaşımla yürütülen bu çalışma da sanat kütüphaneciliği alanında öncü bir yayın olan Art Documentation dergisinin değerlendirme odaklı bibliyometrik analizini sunmakta ve alanın entelektüel yapısını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

3.1. Veri Toplama

Bu çalışmada bibliyometrik yöntemler kullanılarak Art Documentation: Journal of the Art Libraries Society of North America, dergisinin analizi yapılmıştır. Veriler 10.01.2024 tarihinde indirilmiştir. Derginin Web of Science veri tabanında ESCI’da indekslenen 2005-2022 yılları arası sayıları üzerinde işlem yapılmıştır. 10.01.2024 tarihi itibarıyla Art Documentation dergisinin toplam 427 adet yayın ile Web of Science ESCI indeksinde taranmakta olduğu tespit edilmiştir. 427 adet yayının yıllara göre dağılımı ile yayın türüne ait çeşitliliği incelenmiştir. İlgili detaylar Tablo 2’de sunulmaktadır. Tablo 2’de görüldüğü üzere Art Documentation dergisinin 2005 yılı sayısından itibaren ESCI veri tabanında toplam 427 adet yayın ile indekslenmekte olduğu görülmektedir. Verilerin ESCI’da indirilmiş olduğu tarih itibarıyla henüz 2023 ve 2024 yılı yayınına rastlanmamaktadır. Art Documentation dergisinin dokümanları incelendiğinde article dışında review article, book review, editorail material, bibliographic item ve correction gibi farklı doküman türlerinin olduğu dikkat çekmektedir. Dergide sadece 2005 ve 2006 yıllarında sırayla 12 ve 27 adet book review (kitap incelemesi)’e yer verildiği, 2009 yılında bir bibliographic material (bibliyografik öge) ve 2017 yılında bir correction (düzeltme) yayınlandığı görülmektedir. Ayrıca hemen her sayıda (2017, 2018 ve 2019 sayıları hariç olmak üzere) editorial materialin varlığı görülmektedir. Art Documentation dergisinin yayın türünün %80’ni makaleler oluşturmaktadır. Derginin yıllık makale sayısı incelendiğinde bu sayının maksimum 24 (2017 yılı), minimum 7 olduğu (2005 yılı) anlaşılmaktadır. 2005 yılından 2022 yılı sonuna kadar yayınlanan makale sayısı 344, review article (derleme makale) sayısı ise 3 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada yayın türleri arasında yer alan 347 araştırma makalesi üzerinde betimsel ve değerlendirici bibliyometrik analizler gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Yayın Türleri ve Yıllara Göre Dağılımları

3.2. Verilerin Düzenlenmesi ve Analizi

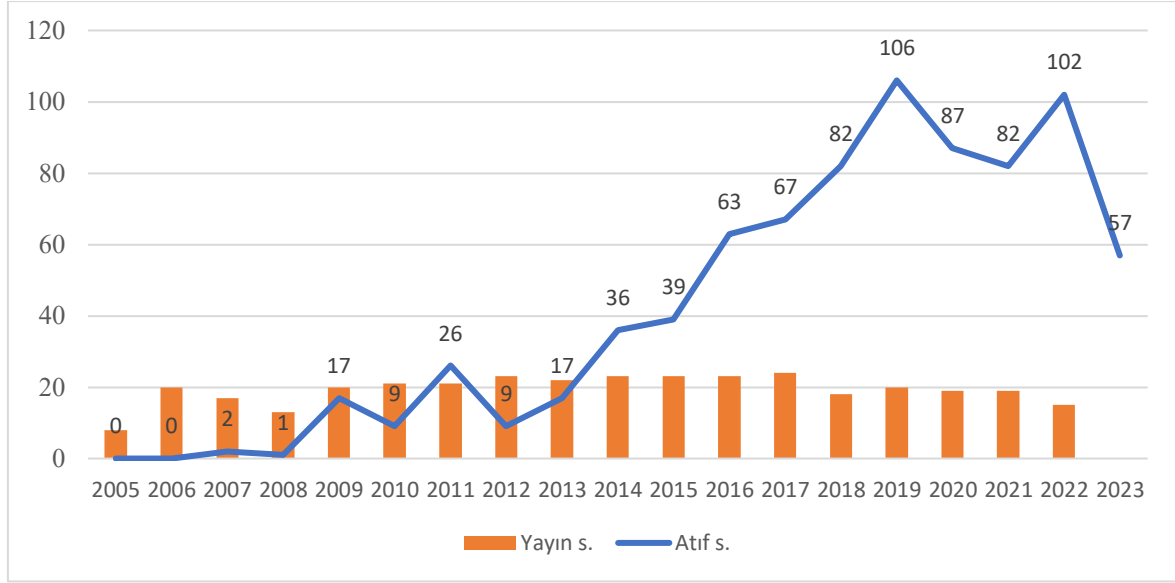
Bu araştırma yapılırken yayın türü olarak “article (makale)” ve “review article (derleme makalesi)” seçilmiştir. Böylece yayın türü article ve review article olan, 2005 ile 2022 yılları arasında indekslenen toplam 347 yayın üzerinden Art Documentation dergisinin bibliyometrik analizleri yapılmıştır. “txt” formatında indirilen yayınlar MS Excell programında düzenlenmiş, gerekli görüldüğü durumlarda grafik ve tablolara dönüştürülerek tanımlayıcı bibliyometrik (yayın yılı, yazar, yazarın bağlı olduğu ülke, kurum-kuruluş, yayın sayısı, atıf sayısı, açık erişim yayınlar vb.) analizler yapılmıştır.

Ayrıca araştırmaya temel olan veriler WoS veritabanından, “Plain text” formatında, tam kayıt ve referans kayıtları ile birlikte indirilmiştir. Derlenen veriler üzerinden anahtar kelime analizi, bibliyografik eşleştirme ve ortak atıf gibi değerlendirici bibliyometrik analizleri yapılmıştır. Bibliyometrik verilerin haritalar yolu ile görselleştirilmesi analiz sonuçlarının değerlendirilmesini kolaylaştırıcı bir etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle çalışmamız kapsamında elde edilen analiz sonuçları görselleştirilmiştir. Verilerin görselleştirilmesinde ve analiz edilmesinde Vosviewer (versiyon 1.6.20) programı kullanılmıştır. Değerlendirici bibliyometrik analizler yapılmadan önce bu analizlere esas olan 347 yayına ait 6635 adet kaynakça girişi; yazar isimleri ve kaynak başlıkları temel alınarak tek biçimli hale gelecek şekilde düzenlenmiş ve veriler (hatalı ve/veya farklı girişler) temizlenmiştir. Analizler temizlenen veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir.

4.Bulgular

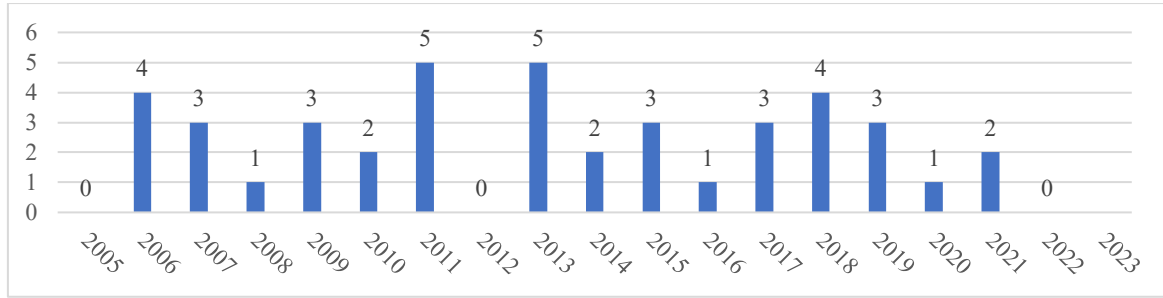
4.1.Yayın ve Atıf Eğilimleri

2005 ile 2022 yılları arasında ESCI veri tabanında indekslenen 347 adet makale çalışması incelendiğinde, elde edilen toplam atıf sayısının 802 olduğu belirlenmiştir. Şekil 1’de yayınların yıllara göre dağılımı ve alınan atıf sayıları detaylı olarak verilmektedir. Şekil 1 yıl bazında incelendiğinde, derginin yıllık minimum makale sayısının 2005 yılına ait olduğu (7 makale), maksimum makale sayısının 2017 yılına ait olduğu (24 makale) tespit edilmiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde; 2005 yılından 2023 yılına derginin yıllık yayın sayısında radikal bir değişim olmadığı dikkat çekmektedir. Ayrıca dergiye gelen atıf sayılarının ivmesinin 2013 yılından sonra artış içine girdiği açıkça gözlemlenmektedir.

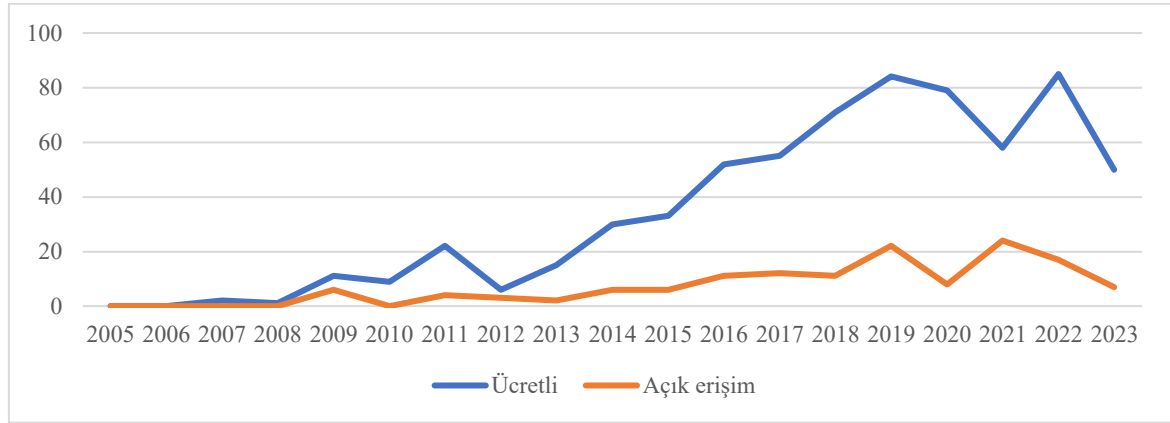
Şekil 1: Toplam Yayın ve Atıf Sayıları

Derginin 2005-2022 yılları arasında toplam makale sayı 347 olarak belirtilmişti. Ancak, Art Documentation dergisi içinde 42 adet makalenin açık erişimli olduğu kalan 305 adet makaleye ise abonelik usulü erişim sağlandığı tespit edilmiştir. Bu durumun yayınların atıf alma davranışında potansiyel farklılıklara sebep olabileceği düşünülmektedir. Şekil 2’de yıl bazında yayınlanan açık erişimli makalelere yer verilmiştir. Şekil 2 incelendiğinde bazı yıllarda (2005, 2012, 2022) açık erişimli makalelerin hiç yayınlanmamış olduğu görülmektedir. Yıl bazında değerlendirildiğinde makalelerin açık erişim oranı 2011 ve 2013 yılında %22 ile en yüksek seviyeye ulaşmış olduğu tespit edilmiştir. Açık erişimli dergilerin ilgili dönem içinde tüm makalelere oranı %12 olarak hesaplanmıştır.

Şekil 2: Açık Erişimde Olan Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Açık erişim makalelerin görünürlüğünün çok olmasına bağlı olarak atıf alma davranışının farklı olabileceği kabul edilerek, atıf alma sayıları açık erişimli makaleler ve kapalı makaleler için ayrı olarak hesaplanmıştır. Şekil 3’te yıllara göre açık erişimli makalelerin ve kapalı makalelerin atıf sayıları sunulmaktadır. Açık erişimli 42 adet makalenin aldığı toplam atıf 139 olarak, geri kalan 305 adet kapalı makalenin aldığı toplam atıf 663 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 3: Kapalı ve Açık Erişim Makalelerin Atıf Dağılımları

Açık erişim olarak yayınlanan makaleler ve kapalı makaleler arasındaki atıf oranları hesaplanarak Tablo 3’de sunulmuştur. Tablo 3 incelendiğinde 42 adet açık erişim makalenin aldığı atıf sayısı 139, buna bağlı olarak makale başına düşen atıf sayısının 3,31 olarak hesaplandığı görülmektedir. Buna karşın 305 adet kapalı makalenin toplam 663 atıf olduğu, makale başına düşen atıf sayısının 2,17 olduğu tespit edilmiştir. Dergi genel olarak değerlendirildiğinde yayın başına düşen atıf sayısının 2,31 olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Yayın Başına Düşen Atıf Sayısı

	Toplam Yayın	Toplam Atıf	Makale Başına Düşen Atıf Sayısı
Açık Erişim	42	139	3,31
Ücretli	305	663	2,17
Genel	347	802	2,31

4.2. Dergiye Katkı Veren Yazarlar

Dergiye katkı veren yazarlar iki farklı kategoride değerlendirilmiştir. İlk kategoride yazarlar yayın sayısına göre, ikinci kategoride aldıkları atıf sayısına göre azalan şekilde Tablo 4’te sıralanmıştır. Tablo 4a ve 4b olmak üzere iki bölümde oluşturulmuştur. Tablo 4a bölümünde yazarlar yayın sayısına göre, Tablo 4b bölümünde atıf sayısına göre listelenmiştir. Dergiye yayın ve atıf sayısı bakımından tüm katkıların USA da bulunan kurumlar tarafından yapıldığı görülmektedir. Dergide bir yazarın maksimum 4 makalesi olduğu belirlenmiştir. Dergide dört makale yayınlayan ilk üç yazar sırasıyla Long Islan University’den Thomas S. E. (17 atıf), New Jersey Instution’den Gervits, M. (9 atıf) ve Texas Tech University Library’den Veeder, H. B.’dir (3 atıf). Yaptıkları yayınlar üzerinden aldıkları atıflara göre yapılan yazar sıralamasına bakıldığında; Florida State University’den Brady, J. E.’nin yayın başına toplam atıf sayısının 21 olduğu, Drexel Univ ve Wayne State University lerinde çalışan Beaudoin, J. E.’nin yayın başına toplam atıf sayısının 13,33

olduğu, Yale University'den Bennet H.'nin yayın başına toplam atıf sayısının 11,5 olduğu görülmektedir.

Tablo 4a, 4b: Yayın ve Atıf Sayısına Göre Dergiye Katkı Veren İlk 10 Yazar

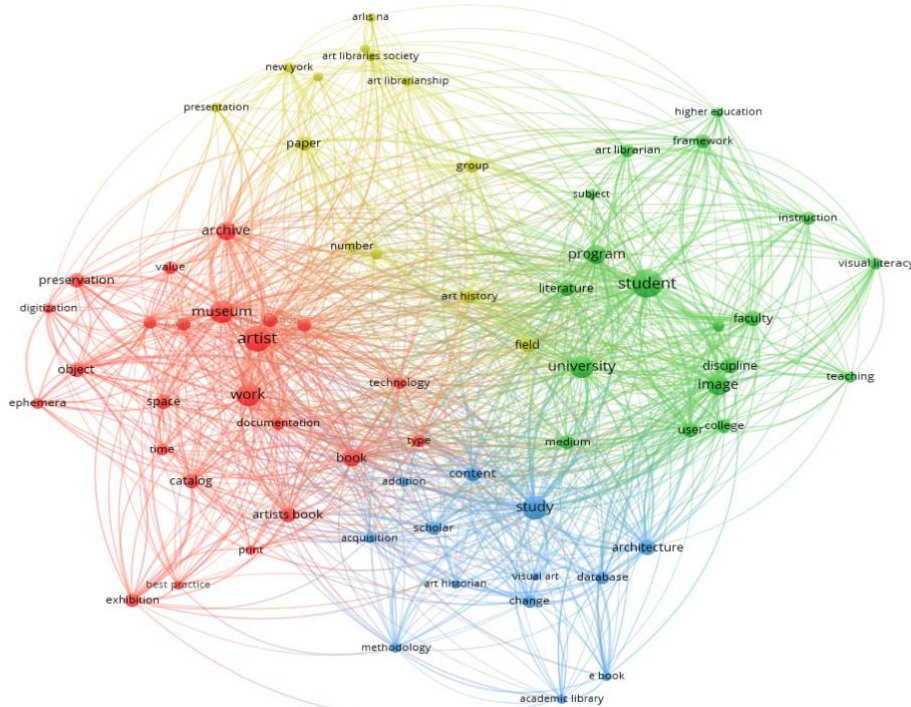
Yazar	Kurum	Ülke	Toplam yayın (TY)	Toplam Atıf (TA)	TA/TY
Thomas, S. E.	Long Island Univ	USA	4	17	4,25
Gervits, M.	New Jersey Inst	USA	4	9	2,25
Veeder, H. B.	Texas Tech Univ Lib	USA	4	3	0,75
Beaudoin, J.	Drexel Univ/ Wayne State Univ	USA	3	40	13,33
Beene, S.	Univ New Mexico	USA	3	11	3,67
Orcutt, R.	Univ Buffalo	USA	3	8	2,67
White, T.	Pratt Inst Lib/ Maryland Inst	USA	3	6	2,00
Powers, A.	Univ S Florida	USA	3	3	1,00
Copper, C.	Univ Toronto/ Woodbury Univ/ Virginia Tech	Canada USA USA	3	2	0,67
Mathews, E.	Univ Illinois/ Indiana Univ	USA USA	3	2	0,67

Yazar	Kurum	Ülke	Toplam yayın	Toplam Atıf	TA/TY
Beaudoin, J.	Drexel Univ/ Wayne State Univ	USA	3	40	13,33
Bennet, H.	Yale Univ	USA	2	23	11,5
Brady, J. E.	Florida State Univ	USA	1	21	21
Thomas, S. E.	Long Island Univ	USA	4	17	4,25
Harpring, P	Getty Res Inst.	USA	1	16	16
Garcia, L.	Illinois Univ	USA	2	14	7
Evans, S.	Museum Modern Art Lib	USA	2	13	6,5
Labatte, J.	Illinois Univ	USA	1	13	13
Ravas, T.	Univ Montana	USA	2	12	6
Robinson, S. M.	Denison Univ	USA	2	12	6

4.3. Anahtar Kelimelerin Bibliyometrik Analizi

Araştırma makalesinde sunulan ana konuları veya fikirleri temsil eden, bir başka ifade ile içeriğin hızlı bir şekilde tanımlanmasına olanak sağlayan özet ve anahtar kelimelerin, makalelerin görünürlüğü ve keşfedilebilirliği açısından önemi şüphesizdir. Bu nedenle araştırmanın bu kısmında 347 adet makale özet kısımları ile yazarların tanımladıkları anahtar kelimeler açısından analiz edilmiş ve Şekil 4'te sunulmuştur. Şekil 4 üzerinde görülen her bir düğüm kullanılan anahtar kelimeyi ifade etmektedir. Düğümlerin büyüklükleri bu anahtar kelimelerin ortak olarak kullanılma sıklığına işaret etmektedir. VOSviewer varsayılan olarak bir ağdaki düğümleri kümelerle de atar. Küme, birbiriyle yakından ilişkili düğümlerden oluşan bir kümedir. Düğümleri temsil eden farklı renkler,

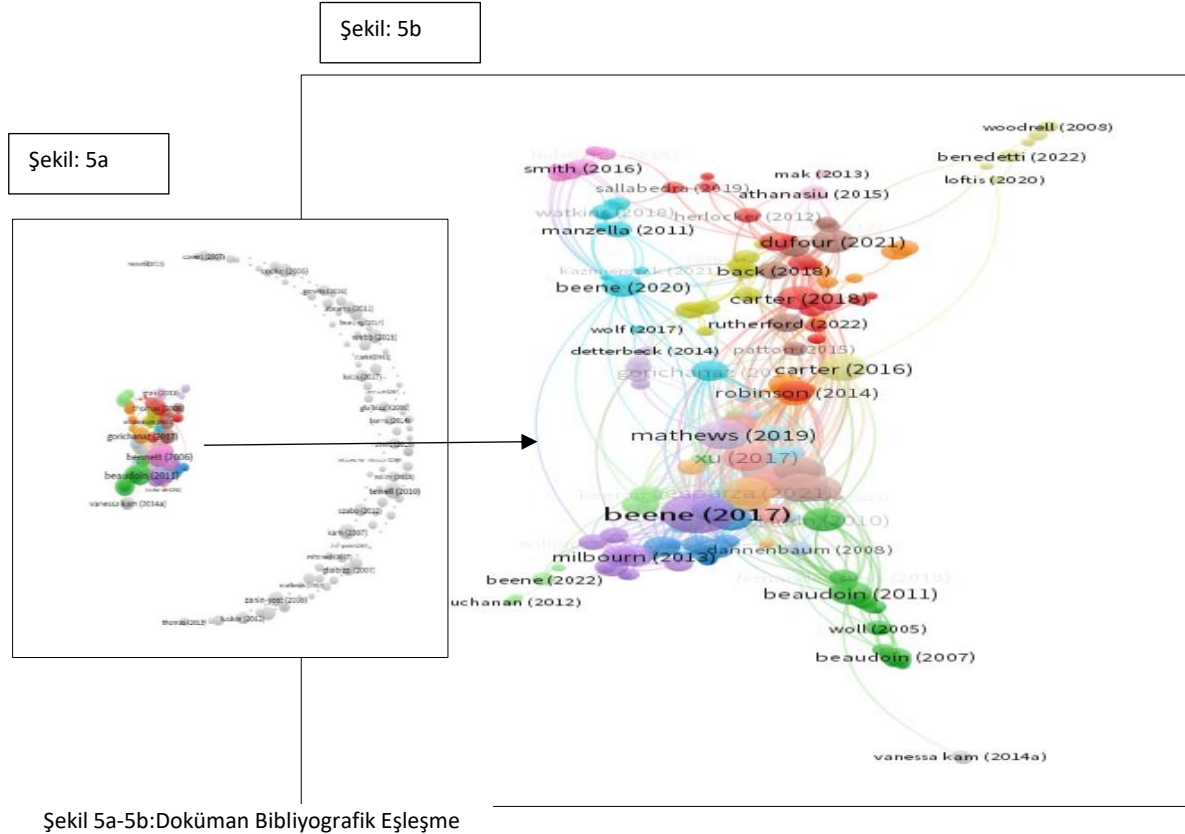
benzer kullanılan terim grupları arasındaki ilişki kümelerini işaret etmektedir. Düğümleri birbirine bağlayan eğriler, anahtar kelimelerin aynı yayında birlikte kullanımlarını ifade etmektedir. Art Documentation dergisinde yayınlanan makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin bibliyometrik analizi sonucunda, kırmızı, yeşil, sarı ve mavi renkli olmak üzere dört farklı kümenin olduğu dikkat çekmektedir. Kırmızı renkli kümede; arşivcilik, sanatçı, sanatçı kitabı, iyi uygulama, vaka çalışması, katalog, dijitalleştirme, efemera, sergi, belge, galeri, müze, nesne, koruma, teknoloji, değer ve eser gibi (archive, artist, artists book, best practice, case study, catalog, digitization, ephemera, exhibition, document, gallery, museum, object, preservation, digitization, technology, value, work) kavramları içeren geniş bir yelpazeyi temsil etmektedir. Yeşil ile simgelenen ikinci büyük kümede; uygulama, üniversite, disiplin, fakülte, yükseköğretim, literatür, öğrenci, öğretim ve görsel okuryazarlık gibi (application, college, discipline, faculty, higher education, literatüre, student, teaching, university, visual literacy) eğitim odaklı anahtar kelimeleri içermektedir. Mavi ile renklendirilen üçüncü kümede sıklıkla tekrar edilen kelimeler arasında; akademik kütüphane, satın alma, mimari, sanat tarihçisi, içerik, veri tabanı ve e-kitap (academic library, acquisition, architecture, art historian, content, database, e_book) gibi terimler yoğunlaşmaktadır. Sarı ile simgelenen dördüncü kümede sıklıkla kullanılan kelimeler arasında; Arlis/NA, sanat tarihi, sanat kütüphaneciliği, sanat kütüphaneleri topluluğu, Kuzey Amerika, New York, sunum ve revizyon (Arlis/NA, art history, art librarianship, art libraries society ve North America, New York, presentation, revision) gibi terimleri barındırmaktadır.

Şekil 4: Anahtar Kelimelerin Bibliyometrik Analizi

4.4. Yazarlara Göre Bibliyografik Eşleşme Analizi

Referans listelerinde bir ya da daha fazla ortak kaynağa atıf gönderdiği tespit edilen dokümanlar bibliyografik eşleşmiş dokümanlar olarak nitelendirilmektedir (Kessler, 1963). Başka bir ifade ile bibliyografik eşleşme; farklı iki kaynaktan aynı yayına atıf yapan dokümanlar olarak tanımlanmaktadır (Rehn, Gornitzki, Larsson ve Wadskog, 2014, s.7). Dolayısıyla bibliyografik eşleşmesi kuvvetli olan yayın gruplarının içerik olarak benzer noktalara işaret ettiği söylenebilir. Bu nedenle bibliyografik eşleşme haritalarındaki kümeler içerik ve alan hakkında bilgi verebilir niteliktedir. Bu başlık altında Art Documentation dergisinde yayınlanan 347 adet yayının referans listeleri kontrol edilerek bibliyografik olarak eşleşen, başka bir ifade ile referans listeleri birbirine benzeyen yayınların varlığı analiz edilmiş ve Şekil 5'te sunulmuştur. Şekil 5'te sunulan bibliyografik eşleşme doküman bazında yapılan bibliyografik eşleşmedir. 347 yayından 142'si bibliyografik olarak eşleşme dışı kalmaktadır, bu yayınların diğer yayınlar ile hiçbir bağlantısı kurulamamıştır. 142 adet yayın gri ile renklendirilmiş olarak Şekil 5a'da görülmektedir. Diğer 205 adet yayının birbirleri ile bağlantısı ve oluşan kümelerin daha net görüntülenebilmesi için büyütülerek Şekil 5b içinde verilmiştir. Şekil içerisinde yer alan tüm yayınlar, ilk yazarın ismi ve yayının yılı ile temsil edilmektedir. 205 adet yayının 21 farklı küme oluşturduğu görülmektedir. Bağlantı kuvveti en yüksek olan yayın Beene'nin 2017 tarihli yayınıdır. Bu yayına ait toplam 8 atıf bulunmaktadır. Yayının 49 farklı yayın ile içerik bağlantısı görülmektedir ve yayının toplam bağlantı gücü (total link strength) 114 olarak tespit edilmiştir.

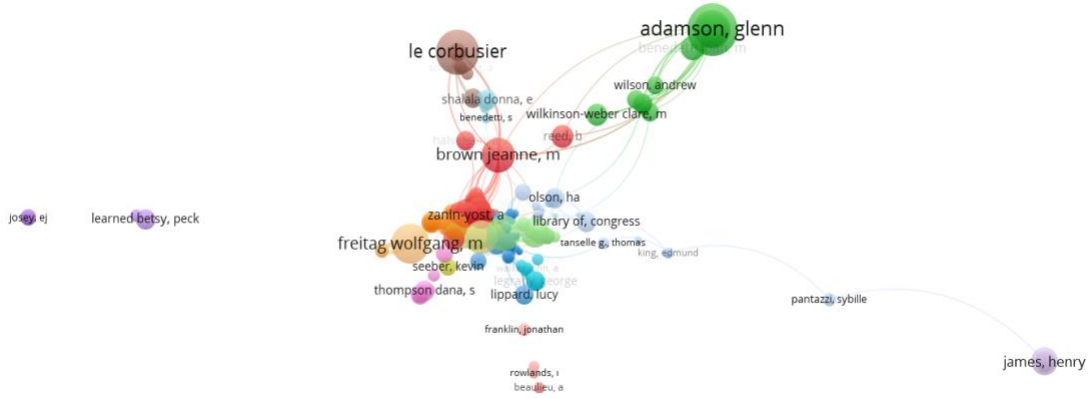
Art Documentation Dergisine ait bibliyografik eşleşmesi olan 205 yayına ait 21 farklı küme oluşmaktadır. Tablo 5'te, Sekil 5a-5b gösteriminde sunulan kümelere ait nicel veriler (kümelerin kapsadığı yayın sayıları, bağlantı sayıları, kümedeki öncü yayınlar, kümeye ait bağlantı sayıları ve kümeye ait toplam bağlantı kuvveti) sunulmaktadır. Tablo 5'te 21 küme (Cluster) içerisinde sadece toplam bağlantı gücü yüksek olan kümelere yer verilmiştir. Bağlantı gücü, bilimsel araştırmalarda yazarların birlikte çalışma sıklığını ve iş birliği düzeyini ölçen bir kavramdır. Bağlantılar özelliği ve toplam bağlantı gücü özelliği olarak adlandırılan iki standart ağırlık özelliği vardır. Belirli bir öge için bağlantılar (links) ve toplam bağlantı gücü (total link strenght) nitelikleri, sırasıyla bir ögenin diğer ögelerle olan bağlantı sayısını ve bir ögenin diğer ögelerle olan bağlantılarının toplam gücünü gösterir. Toplam bağlantı gücü özelliği, belirli bir araştırmacının diğer araştırmacılarla olan ortak yazarlık bağlantılarının toplam gücünü gösterir. Küme 5 en yüksek bağlantı gücüne sahiptir. Bu kümede toplam 117 bağlantı ve 216 toplam bağlantı gücü gözlemlenmiştir. Bu kümenin yazarları Beene (2017), Milbourn (2013), Thompson (2020), Ravas (2012), Williams (2019) ve Brooks'tur (2020). Bağlantı gücü yüksek kümelerde (küme 1, küme 5, küme 2 ve küme 10) bulunan çalışmaların odak noktalarını şu şekilde özetleyebiliriz: Küme 1 kapsamına dahil olan makaleler daha çok; sanat kütüphaneciliği alanındaki özel materyalleri tanımlama, edinme ve kullanıcı erişimine sunma çabasıdır. Bu amaçla ilgili çalışmalarda, mesleki standartların, yeni teknolojilerin ve farklı koleksiyon geliştirme yöntemlerinin ele alındığı görülmektedir. Küme 5 kapsamına dahil olan makalelerin ortak noktaları, tüm metinlerin görsel okuryazarlık kavramına odaklanması ve bu konunun yükseköğretim ortamında, özellikle de sanat ve mimarlık gibi disiplinlerde nasıl öğretileceği, uygulanacağı ve araştırılacağı üzerine yoğunlaşmasıdır. Bu kümeye dahil olan makalelerin, görsel okuryazarlığın önemini vurgulayarak, kütüphanecilerin bu alandaki rollerini ve profesyonel standartları ders tasarımlarına entegre etme yollarını araştırdığı görülmektedir. Küme 2 kapsamına dahil olan makalelerin; sanat alanındaki kullanıcıların bilgi arama davranışları ve ihtiyaçları üzerine odaklandığı dikkat çekmektedir. Bu makale kümesinin, sanat tarihçileri, sanatçılar, müze eğitimcileri ve diğer profesyonel gruplar gibi sanat alanındaki kullanıcıların bilgi gereksinimlerine odaklandığı söylenebilir. Makaleler, bu grupların bilgi kaynaklarına nasıl eriştiğini, görsel materyalleri nasıl kullandığını ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukları analiz etmektedir. Küme 10 kapsamına dahil olan makaleler, sanat kütüphanecilerinin stüdyo sanatı ve mimarlık öğrencileri ile olan ilişkilerini temel almaktadır. Bu makaleler, sanat alanındaki özel kullanıcı gruplarının bilgi ve araştırma ihtiyaçlarını anlamayı, bu ihtiyaçlara yönelik hizmetleri geliştirmeyi ve onları kütüphane hizmetlerine dahil etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarda özellikle kütüphaneciler ile akademisyenler arasındaki iş birliği, yeni öğretim yaklaşımları ve görsel okuryazarlık gibi konular vurgulanmaktadır.

Tablo 5: Bibliyografik Eşlemeye Ait Cluster (Küme) Bilgileri

Küme no	Küme içi yayın sayısı	Bağlantı	Toplam bağlantı gücü	Öncü yayınlar
Küme 1	21	125	146	Carter (2018), Robinson (2014), Thomas (2009), Vincennie (2022), O'dell (2014), Herlocker (2012), etc.
Küme 2	19	116	144	Larkin (2010), Beaudoin (2011), Fernandez-Keys (2010), Beaudoin (2007), Beaudoin (2005), Woll (2005), etc.
Küme 3	14	103	141	Reed (2018), Vecchiola (2011), Garland (2014), Aurand (2011), Ward (2015), Hindmarch (2009), etc.
Küme 5	12	117	216	Beene (2017), Milbourn (2013), Thompson (2020), Ravas (2012), Williams (2019), Brooks (2020)
Küme 10	11	147	208	Xu (2017), Bennett (2006), Gregory (2007), Leousis (2013), Pollock (2009), Bowman (2008), Garcia (2015), Etc.
Küme 15	7	77	101	Crookendale (2020), Grimm (2017), Baron (2020), Eller (2017), Etc.
Küme 17	6	83	162	Miller (2014) Greer (2016) Patelos (2013) Zreik (2021) Page (2018), Etc.

4.5. Atıf Yapılan Yazarlara ve Atıf Yapılan Kaynaklara Göre Ortak Atıf Analizi

Ortak atıf; iki doküman arasındaki ilişki, iki dokümana kaç kez ortak atıf verildiği sayısına dayandırılarak yapılmaktadır (Marshakova, 1973; Small, 1973). Ortak atıf analizi sayesinde birbirine atıf vermemelerine rağmen birbirleri ile ilişkili kaynakların tespit edilmesinin mümkün olduğu görülmektedir. Şekil 6'da atıf yapılan yazara göre ortak atıf analizi gösterilmektedir. Şekil 6 incelendiğinde bağlantı gücü en kuvvetli yazarlar olarak sırasıyla; G. Adamson, (toplam bağlantı gücü: 1310), Le Corbuisier (toplam bağlantı gücü: 930), F. Wolfgang (toplam bağlantı gücü: 733)'tür. Birbiriyle yakından ilişkili düğümlerden(makalelerden) oluşan küme sayısı 14 olarak tespit edilmiştir. 152 yazarı içeren en büyük küme kırmızı ile renklendirilmiştir.

Şekil 6: Atıf Yapılan Yazara Göre Ortak Atıf Analizi (Co Citation Analysis By Cited Author)

5. Sonuç ve Değerlendirme

Geçmişten günümüze sanatın ve sanat dallarının gelişmesi ve çeşitlenmesi ile akademik kütüphanelerde de özel bir uzmanlık alanı olarak sanat kütüphaneciliği ortaya çıkmıştır. Sanat alanındaki özel kullanıcı gruplarının bilgi ihtiyaçlarının belirlenmesi, karşılanması ve spesifik hizmetler sunulabilmesi için sanat kütüphaneciliği önem taşımaktadır. Sanat dallarına göre farklılık gösteren koleksiyon ve kullanıcılar ele alındığında sanat kütüphanelerini oluşturan bileşenleri; kütüphane koleksiyonu, kütüphane kullanıcıları ve kütüphaneciler (sanat bilgisi uzmanı) olmak üzere üç başlıkta değerlendirmek mümkündür. Sanat kütüphaneleri ve kütüphanecilerinin öneminin anlaşılmasıyla birlikte farklı ülkelerde çeşitli mesleki dernek ve oluşumlar meydana gelmiştir. Bu çalışmada 1959 yılında kurulan Association of College and Research Libraries (ACRL) ARTS Section, 1969 yılında kurulan Art libraries Society of UK & Ireland ve Resmi Bülteni Art Libraries Journal (ALJ) dergisi, 1972 yılında kurulan Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA) ve Resmi Bülteni “Art Documentation” Dergisi, 1975 yılında kurulan Arts Libraries Society of Australia & New Zealand (Arlis/ANZ), 1977 yılında kurulan Art Libraries Section (ARTLIB) / International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA), 1989 yılında kurulan Japan Art Documentation Society (JADS) ve Resmi Bülteni “The Bulletin of Japan Art Documentation Society” dernekler hakkında genel bilgiler sunulmuştur. Dernekler web sayfaları üzerinden üyeler için yararlı bilgiler sunmakta ve etkinlik duyurularını yapmaktadır. Örneğin üyelerin şehirlerinde ya da çevre yerlerde sanat ile ilgili mekanları ve sanatsal etkinlikleri bulmalarını kolaylaştıracak sanat rehberi (ArtsGuide), google haritalar, bölüm üyeleri tarafından altı ayda bir hazırlanmakta ve web sayfasında erişime sunulmaktadır. Farklı tarihlerde ve ülkelerde kurulan sanat kütüphane dernekleri, hem sanat kütüphanecilerinin mesleki gelişimi ve mesleki ağı açısından hem de sanat alanı araştırmacıları için düzenlenen farklı konferans ve etkinliklere

katılım açısından fayda sağlamaktadır. Bir grup sanat kütüphanecisi tarafından 1972 yılında kurulan Kuzey Amerika Sanat Kütüphaneleri Derneği (Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA)) bunlardan biridir. Sanat kütüphanecilerinin kendi aralarında işbirliği sağlayabilmeleri, daha iyi iletişim kurabilmeleri ve fikir, proje ve programlar için bir organizasyona ihtiyaç duyulması ile kurulan ARLIS/NA'nın yaklaşık 1.500 kişiden oluşan üyesi vardır. Mimarlık ve sanat kütüphanecileri, görsel kaynak profesyonelleri, sanatçılar, araştırmacılar, küratörler, eğitimciler, yayıncılar ve görsel sanatlarla ilgilenen diğer kişiler bu topluluğun üyeleridir. Dernek üyeleri ürettikleri makale ve kitaplar aracılığı ile sanat alanında literatüre katkıda bulunmaktadır. Genellikle bu literatür katkıları “ARLIS/NA Yayınları” aracılığı ile sağlanmaktadır. “Art Documentation: Journal of the Art Libraries Society of North America” ARLIS/NA'nın resmi bülteni olarak yayınların başında yer almaktadır.

Bu çalışmada, bibliyometrik yöntemler aracılığıyla Art Documentation: Journal of the Art Libraries Society of North America dergisi analiz edilmiştir. Web of Science veri tabanının ESCI indeksinde yer alan 2005-2022 yılları arasındaki yayınları (427 kayıt) incelenmiş olup, bu kayıtlardan 344 makale ve 3 derleme makalesi olmak üzere toplam 347 makale değerlendirmeye alınmış, diğer yayın türleri kapsam dışı bırakılmıştır. Veriler 10 Ocak 2024 tarihinde çekilmiş olup, bu tarihte veri tabanında 2022 yılı yayınları güncel olarak bulunmaktadır. Analiz sonuçlarına göre, dergideki yayınların %80'ini makaleler oluşturmaktadır. Yıllık makale sayısı incelendiğinde, en yüksek sayının 24 (2017) ve en düşük sayının 7 (2005) olduğu görülmektedir. Derginin yıllık yayın sayısında belirgin bir değişim gözlemlenmezken, atıf sayılarının ivmesinin 2013 yılından itibaren artış gösterdiği saptanmıştır. İncelenen 347 makalenin 42'sinin açık erişimli, 305'inin ise abonelik esasına dayalı olduğu belirlenmiştir. Bu durumun, yayınların atıf alma davranışlarında potansiyel farklılıklara yol açabileceği düşünülmektedir. İlgili dönemde açık erişimli makalelerin tüm makaleler içindeki oranı %12 olarak hesaplanmıştır. Açık erişimli 42 makalenin toplam 139 atıf aldığı ve makale başına düşen ortalama atıf sayısının 3,31 olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın, abonelik ile erişilebilen 305 makalenin toplam 663 atıf aldığı ve makale başına düşen ortalama atıf sayısının 2,17 olduğu belirlenmiştir. Dergi genelinde ise yayın başına düşen ortalama atıf sayısı 2,31 olarak hesaplanmıştır. Yayın ve atıf sayıları bakımından dergiye yapılan tüm katkıların Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kurumlar tarafından gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir.

Araştırma makalelerinde içeriğin özlü bir biçimde sunulmasını ve indekslenmesini sağlayan özet ve anahtar kelimelerin, yayınların görünürlüğü ve erişilebilirliği üzerindeki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Bu çalışmada, Art Documentation dergisinde yayımlanan 347 makalenin özetleri ve yazarlarınca belirtilen anahtar kelimeler bibliyometrik analiz yöntemleriyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, dergideki yayınlarda öncelikle nesnelerin muhafazası, sergilenmesi ve dijitalleştirilmesi gibi konulara yüksek düzeyde önem verildiğini göstermektedir. Yayın hacmi açısından değerlendirildiğinde, ikinci sırayı uygulama, üniversite, disiplin, fakülte, yükseköğretim, literatür, öğrenci, öğretim ve görsel okuryazarlık gibi eğitim temelli makalelerin oluşturduğu tespit edilmektedir. Bu durum,

Art Documentation dergisinin sanat eğitimi ve akademik çevrelerle olan güçlü etkileşimini açıkça ortaya koymaktadır. Üçüncü sırada ise akademik kütüphanelerin rolü, bilgiye erişim olanakları ve dijital kaynaklar gibi konulara odaklanan çalışmalar yer almaktadır. Son olarak, analiz sonuçları dergi içeriğinin özellikle Kuzey Amerika sanat kütüphaneciliği topluluğu ile yakın bir ilişki içerisinde olduğunu ve mesleki tartışmalara yer verdiğini işaret etmektedir.

Dergideki yayınlar arasındaki referans ilişkilerini ve atıf ağlarını daha anlaşılır kılmak amacıyla, Art Documentation dergisinde yayımlanan 347 yayının referans listeleri incelenerek yazar bibliyografik eşleşme analizi gerçekleştirilmiştir. Bibliyografik eşleşme analizi sonucunda, dergide hangi konuların birbiriyle yakından ilişkili olduğu ve hangi temaların etrafında bir literatür kümelenmesinin olduğu tespit edilmiştir. Yazar bibliyografik eşleşme analizi sonucunda, incelenen 347 yayından 142'si için diğer yayınlarla herhangi bir bağlantı kurulamamıştır. Geriye kalan 205 yayının ise 21 farklı küme oluşturduğu belirlenmiştir. Bu kümeler içinde en merkezi konumda bulunan ve toplam bağlantı gücüne göre dikkat çeken yayınlardan biri olarak Beene'nin 2017 tarihli çalışması saptanmıştır. Derginin en belirgin literatür kümelenmesinin gözlemlendiği temanın, ilgili yayının konu kapsamına göre, sanat ve mimarlık kütüphaneciliği eğitiminde bilgi okuryazarlığı ve görsel okuryazarlık kavramları olduğu ifade edilebilir. Araştırma bulgularına göre dergi kapsamında kümelenen makalelerin sanat kütüphaneciliği literatürünün dört ana temasında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu temalar; özel materyallerin yönetimi, görsel okuryazarlığın kütüphanecilik hizmetlerine entegrasyonu, sanat alanındaki kullanıcıların bilgi arama davranışları ve kütüphaneci-öğrenci iş birliğine odaklanan yeni öğretim yaklaşımlarıdır. Bu konular, disiplinin güncel zorluklarını ve gelişim alanlarını yansıtmaktadır.

Bağlantı gücü, bilimsel araştırmalarda yazarların birlikte çalışma sıklığını ve iş birliği düzeyini ölçen bir kavramdır. Ortak atıf; iki doküman arasındaki ilişkiyi, iki dokümanın kaç kez ortak atıf verildiği sayısına dayandırılarak yapılmaktadır. Ortak atıf analizi sayesinde birbirine atıf vermemelerine rağmen birbirleri ile ilişkili kaynakların tespit edilmesinin mümkün olduğu görülmektedir. Bağlantı gücü en kuvvetli yazarlar olarak sırasıyla; G. Adamson, (total link strength 1310) , Le Corbuisier (total link strength, 930), F. Wolfgang (total link strength, 733). Birbiriyle yakından ilişkili düğümlerden (makalelerden) oluşan küme sayısı 14 olarak tespit edilmiş ve 152 yazarı içermektedir. Mevcut durumu şu şekilde özetlemek mümkündür; G. Adamson, Le Corbuisier ve F. Wolfgang, dergide atıf yapılan yayınlar tarafından sıkça referans alınan, dolayısıyla alanın önemli figürleri olarak kabul edilebilir. Yüksek bağlantı gücü, bu yazarların çalışmalarının dergideki diğer yayınlar üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ve dergideki bilgi ağı içinde merkezi bir rol oynadıklarını göstermektedir. Bu yazarların farklı disiplinlerden (örneğin, Le Corbuisier mimarlık alanından) olması, derginin disiplinlerarası etkileşimlere açık olduğunu ve farklı alanlardan gelen kaynaklara atıfta bulunduğunu açıkça göstermektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma, Art Documentation dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi yoluyla, dergideki konular arası ilişkileri ve literatürdeki kümelenme eğilimlerini ortaya koymaktadır. Bu analiz, sanat alanı araştırmacılarına, dergideki önemli tartışmaları ve güncel araştırma yönelimlerini anlamaları için değerli bir çerçeve sunmaktadır. Özellikle, yazar bibliyografik eşleşme analizi, dergideki merkezi konumdaki yayınları ve etkili yazarları belirleyerek, araştırmacıların temel kaynaklara ve alanın önde gelen isimlerine ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca, derginin sanat eğitimi, akademik kütüphaneler ve sanat kütüphaneciliği gibi belirli alanlara odaklandığının belirlenmesi, araştırmacıların kendi ilgi alanlarına yönelik spesifik kaynakları daha etkin bir şekilde tespit etmelerine olanak tanımaktadır.

Kaynaklar

Abdi, A., Idris, N., Alguliyev, R. M., & Aliguliyev, R. M. (2018). Bibliometric analysis of IP&M journal. *Journal of Scientometric Research*, 7(1), 54-62.

ACRL Arts. (2025). *About*. <https://acrl.ala.org/arts/about/>

ARLIS/NA (The Art Libraries Society of North America) (2017). “*ARLIS/NA Core Competencies for Art Information Professionals*”. <https://www.arlisna.org/news/arlisna-core-competencies-for-art-information-professionals>

ARLIS/NA(2023). *About The Society*. <https://www.arlisna.org/about-the-society>

Art Documentation (2024). *About the Journal*. <https://www.journals.uchicago.edu/journals/adx/about>

Art Libraries Journal (ALJ). (2025). *Journal Home* <https://www.cambridge.org/core/journals/art-libraries-journal>

Arts Libraries Society of Australia & New Zealand (Arlis/ANZ) (2025). *About*. <https://www.arlisanz.org/>

Art Libraries Society UK & Ireland. (2025a). *About us*. <https://arlis.net/about-us/>

Art Libraries Society UK & Ireland (2025b). *Careers*. <https://arlis.net/careers/>

Aydınöz, İ. (2019). İstanbul'daki sanat kütüphaneleri kullanıcılarında sosyal, ekonomik, kültürel etkilerin kütüphane kullanımı açısından değerlendirilmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Block, J. H. and Fisch, C. (2020), Eight tips and questions for your bibliographic study in business and management research, *Management Review Quarterly*, 70, 307–312.

Bonilla, C. A., Merigó, J. M., & Torres-Abad, C. (2015). Economics in Latin America: a bibliometric analysis. *Scientometrics*, 105, 1239-1252.

- Britannica (2024). *The art*. <https://www.britannica.com/topic/the-arts>
- Corrales, I. E., Reyes, J. J., & Fornaris, Y. (2016). Bibliometric analysis of the journal of oral research: period 2012-2015. *Journal of Oral Research*, 5(5), 188-193.
- Donthu, N., Kumar, S., & Pattnaik, D. (2020). Forty-five years of Journal of Business Research: A bibliometric analysis. *Journal of Business Research*, 109, 1-14.
- Dzikowski, P. (2018). A bibliometric analysis of born global firms. *Journal Of Business Research*, 85, 281-294.
- Fu, H. Z., & Ho, Y. S. (2015). A bibliometric analysis of the Journal of Membrane Science (1976-2010). *The Electronic Library*, 33(4), 698-713.
- Farooq, R. K., Rehman, S. U., Ashiq, M., Siddique, N., & Ahmad, S. (2021). Bibliometric analysis of coronavirus disease (COVID-19) literature published in Web of Science 2019–2020. *Journal Of Family & Community Medicine*, 28(1), 1.
- Farrukh, M., Meng, F., Raza, A., & Tahir, M. S. (2020). Twenty-seven years of Sustainable Development Journal: A bibliometric analysis. *Sustainable Development*, 28(6), 1725-1737.
- Garrock, (2023). Maintaining movement. Writing artworks to preserve them in a lending process, *Revue D Anthropologie Des Connaissances*, 16 (3).
- Gaviria-Marin, M., Merigo, J. M., & Popa, S. (2018). Twenty years of the Journal of Knowledge Management: A bibliometric analysis. *Journal of Knowledge Management*, 22(8), 1655-1687.
- Glanzel, W. (2014). Bibliometrics as a research field: a course on theory and application of bibliometric indicators. 2003. *Course Handouts*. Acesso em, 20(10).
- IFLA (2025). About Us. <https://www.ifla.org/about-us/>
- IFLA Art Libraries Section (ARTLIB) (2025). *Art Libraries Section* <https://www.ifla.org/units/art-libraries/>
- Japan Art Documentation Society (JADS). (2025). *About us*. <http://www.jads.org/eng/guide/index.html>
- Journal Citation Reports (JCR) (2024). *Art Documentation*. <https://jcr.clarivate.com/jcr-jp/journal-profile?journal=ART%20DOC&year=2022&fromPage=%2Fjcr%2Fhome>
- Kessler, M. M. (1963). Bibliographic coupling between scientific papers. *American Documentation*, 14(1), 10-25.

- Krickl, M. and Hammer, S. (2023). Art in/from Libraries - Open Digital Libraries for Creative Users, *Bibliothek Forschung Und Praxis*, [Early Access]
- Lotts, M. (2020). The art librarian wears many hats: a survey of the skills art librarians need in the twenty-first century. *Art Documentation*, 39, 286–299. <https://doi.org/10.7282/t3-sarz-ed03>
- Lucker, A. (2003). Evolution of a Profession : The Changing Nature of Art Librarianship . *Journal of Library Administration*, 39: 2-3, 161-174. https://doi.org/10.1300/J111v39n02_12
- Marshakova, I. V. (1973). A system of document connections based on references. *Scientific and Technical Information Serial of VINITI*, 6, 3–8.
- Martínez-López, F. J., Merigó, J. M., Valenzuela-Fernández, L., & Nicolás, C. (2018). Fifty years of the European Journal of Marketing: a bibliometric analysis. *European Journal of Marketing*, 52(1/2), 439-468.
- Mathews, E., Salmon, L., Copper, C. And Wratschko, K. (2023). "And That Is the Basis of ARLIS/NA": Enduring Values across the Fifty-Year History of the Art Libraries Society of North America, *Art Documentation*, 41 (2), 151-186, 10.1086/725521
- McBurney, M. K. ve Novak, P. L. (2002). What is bibliometrics and why should you care? *Proceedings of the Professional Communication Conference 17-20 Sept. 2002.* içinde (ss. 108– 114). Portland.
- Merigó, J. M., & Yang, J. B. (2017). Accounting research: A bibliometric analysis. *Australian Accounting Review*, 27(1), 71-100.
- Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of documentation*, 25(4), 348-349.
- Rehn, C., Gornitzki, C., Larsson, A. ve Wadskog, D. (2014). *Bibliometric handbook for Karolinska Institutet*. Karolinska Institutet University Library Publications.
- Sigura, N. (2014). *Sanat ve insan*. <http://www.felsefetasi.org/sanat-ve-insan/>
- Small, H. (1973). Co-citation in the scientific literature: A new measure of the relationship between two documents. *Journal of the American Society for information Science*, 24(4), 265-269.
- Smithsonian Institution. (2007). *The art library as space, place, and experience*. <https://soar.si.edu/sites/default/files/reports/07.05.artlibrary.final.pdf>
- TDK (2024). *Sanat eseri*. <https://sozluk.gov.tr/>

- Terry, C. Irvine, B.J., Ekdahl, J., Clarke, S. And Hughston, Mr. (2022). Who Were We? Where Did We Go? Voices from the Early Years of the Art Libraries Society of North America, *Art Documentation*, 41 (2), 187-205.
- Tewell, E.C.(2012). Art librarians' professional paths: a careers survey with implications for prospective librarians. *Art Libraries Journal*, 37(1):41-45. doi:10.1017/S0307472200017338
- Valenzuela, L. M., Merigó, J. M., Johnston, W. J., Nicolas, C., & Jaramillo, J. F. (2017). Thirty years of the Journal of Business & Industrial Marketing: A bibliometric analysis. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 32(1), 1-17.
- Walker, W. B. (1978). The development of national and international co-operation between art libraries. *Art Libraries Journal*, 3(1):9-20. doi:10.1017/S0307472200000882
- Wayne, K. M. (13 Nov 2017). Art Librarianship from: Encyclopedia of Library and Information Science, Fourth Edition CRC Press
- Yılmaz, E. (2004). Bilgi işletmeleri olarak üniversite kütüphanelerinde müşteri merkezli yapılanma ve kullanıcı memnuniyeti. *Verimlilik Dergisi*(4).
- Yu, D., Xu, Z., & Antuchevičienė, J. (2019). Bibliometric analysis of the Journal of Civil Engineering and Management between 2008 and 2018. *Journal of Civil Engineering and Management*, 25(5), 402-410. <https://doi.org/10.3846/jcem.2019.9925>